

בית שמאי פרק חמישי נויר

פ' הרא"ש

לג.

מסורת הש"ס

א) זה הדבור שייך לקמן לה.
ב) מנאן עד דיה אמרי הכא
שייך לך לא ע"ה, א) צ"ל
לה, ד) מנאן שייך לך לא
ע"ה.

נוסחת הריב"ן

א) דמד אמר הריני מיר שזה
פלוני ומכירה אמר כו':
ב) דהוי: ג) כי לא:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) גמ' אי נמי לא פלוגי
הוא כי הוי. מביט כי הוי
נמחק. וי"ב אהוי נמי:
ב) רש"י ד"ה אבי אמר
וכי' ותכירה אמר הריני
מיר שאין זה פלוגי אינ
פלוגי הוא אהוי נמי מיר
לכ"ל: ג) תוס' ד"ה ראה
וכי' דליכא אלא תשע זכוי
כאן הס"ד ואח"כ מה"ד
היי טולס מירי: ד) בא"ד
לע"ג דכוי ספק היה
אותו שאומר ספק היה וכו'
ספק בתראה נמחק:
ה) בא"ד כגון אותו שלא
בא. מי לא נמחק. וי"ב
כוון: ו) בא"ד וי"ב אמר
לא מני מן שאין כוללם
מירין י"ב ע"י ברויט
ובא"ד: ז) בא"ד בשלמה
לעיל פירשתי דיותר ל"מ
לכ"ל: ח) ר"ה מה עממא
וכי' ותפטר ר"י הוס
בתמורה כסבור לומר
שתמורתו עולה ואמר
שלמים לכ"ל: ט) ר"ה
וי"ב כי לא טולס לשנת
דכריי ה"ג לבי כלא:
י) ר"ה וסבור וכו' תלא
בעד עבר פירוש כמו
חולין ובספ"ק לכ"ל:
כ) בא"ד תמורתו לו לבי
מביט לו לבי נמחק וי"ב
לי בזה אודית לו כו':

הגהות התוספות

- צ"ל אותו שכוין. 2. צ"ל
שאין אחד מכס מיר. 3. צ"ל
הוא כן. 4. מביט לבי נמחק.
וצ"ל לך. 5. צ"ל דמחא.
6. צ"ל אם י"ב. 7. צ"ל
ומשמע. 8. צ"ל א"ה. 9. צ"ל
לה. 10. בס"א אף.
11. צ"ל כלומר כשיעור.
12. צ"ל עד דמטי. 13. צ"ל
אלה ה. 14. צ"ל נפרס.
15. נדל' דמשמע.
16. צ"ל והתן. 17. מביט
והא נמחק. וצ"ל כלומר.
18. מביט ככר נמחק. וצ"ל
כו. נדל' ומתני.
20. צ"ל דהלגן. 21. צ"ל
שור שחור. 22. מביט כן
שחורים הן לביס נמחק.

גמ' אבי אמר כגון דאמר אי נמי לאו פלוגי
נמי לאו פלוגי הוא. א) ותכירה
אמר הריני מיר ב) שזה פלוגי אי נמי
לאו פלוגי הוא אי הוי נמי מיר:
ומאי לא נקיימו דכריי. דקאמרי
צ"ה הכי קאמרי לא מיבעיא כי
נתקיימו דכריי הראשונים ב) הוי
מיר אלא אפילו ג) לא נתקיימו
דכריי הראשונים הרי זה מיר

אביי אמר כגון דאמר אי נמי לאו פלוגי
הוא א) אי הוי מיר ומאי לא נתקיימו
דכריי לא נתקיימו דכריי הראשונים
אלא דכריי אחרונים: הרתיע לאחוריו
אינו מיר כו': טעמא משום דהרתיע
לאחוריו הא אתי לקמן הוי מיר מני
א"רמא

כלומר שכוללם ספק מירי ולא גרסי' ששניס מירי דמוכחא
בגמרא דליכא אלא תשע זכוי ג) הרי כולס מירין וא"ת איכפל

תנא לאשמועינן כ"ש ולא כצ"ה דאמרי דמי [שלא נתקיימו] דכריי אינו מיר ויש לומר דלצ"ה נמי נהי דמירות ודאי לא הוו מירות
מספק הוו וכולה ר' שמעון אליבא דצ"ה מסקי לה דלמר גצי הרתיע לאחוריו דהוי מיר מספק לצ"ה אע"ג דלין ספקו עומד
להתבדר הכי נמי גצי כו' אע"ג דלין ספיקו עומד להתבדר לר"ש אליבא דצ"ה הוו מיר מספק והשעה הראשונים ודאי מירין
מספק דמחית איניש לספיקא דלע"ג דכוי ספק היה אותו שאומר ד) ספק היה הוי ספק מיר וכן כולן ואיך תלתא בתראי מחתי
נפשייהו לספיקא ויש מפרשים דשלשה האחרונים מירי ודאי שהאחד שאמר שאחד מכס מיר הוי מיר ודאי לר"ש שאמת הוא שאחד
מין יש עליו מירות דהיינו אותו שכוין לאמת וגם השני שאמר שאין אחד מכס: ג) זה מיר ודאי שכן משמע דיבורו יש בכס אחד שאינו ודאי
מיר והאמת הוא: כגון אותו שלא ה' צא לאמת והשלישי שאומר כוללם מירין שעל כוללם ספק מירות גם זה אומר אמת לצד' שלשה האחרונים
ודאי מירי לר"ש דלין צריכין תנאי וי"מ שגם [שלשה] האחרונים אינם מירי אלא מספק שהרי יש להסתפק בדכרייהן שאותו שאמר
שאחד מכס מיר איכא לספוקי מילתא שיש לפרש דכריי צנני פנים ושמה"ר ר"ל אם יש לכס אחד מכס שיש עליו מירות וזהו אמת שאחד
מין ודאי מיר וגם יש לספוקי דמחא ר"ל אם יש אחד מכס שיעור צננמו שהוא ודאי מיר והרי אין מהן יודע מש"ה מיר מספק וכן
האחר שאומר שאין אחד מכס מיר משמע אם אין אחד מכס שאינו מיר דמשמע' שיעור צננמו שאינו ודאי מיר והרי אין אחד מהם שיעור
צבור שאינו ודאי מיר וכן השלישי שאמר שכוללם יש לפרש דכריי שכוללם מירין ודלין לא' אמר כלום וגם יש לפרש דכריי שאמר בספק
מירות לך כולן מירין מספק וצריכין להתנות ו' וי"ע אמאי לא [תני מן שאין כוללם מירין] ו' בשלמא לעיל לא מצי למתני צבור פלוגתא
דכוי טרפון דא"כ לא הוה א"ר טרפון אין אחד מהן מיר דכ"י לעיל אצל הכא מצי למתני: ג) **טעמא דב"ש י"פ תחלת הקדש**
מבוך הקדש. סוף הקדש קרוי תמורה מה תמורה אפי' צטעות כדדרש' צ"י שני דתמורה (דף י"א, א) ר"י יוסי ב' יהודה יהיה לביצות
שוגג כמזיד וקאי אקרא והיה הוא ותמורתו יהיה קדש ומפרש ר' יוחנן התם בתמורה ה' לומר שתמורתו עולה שלמים כמו עולה ושלמים עומדים
לפניו ור"ה לומר על צהמת חולין שלפניו הרי זו תמורה עולה ואמר שלמים או (כשאמר) כסבור לומר שחור יהיה תמורה ואמר לכן דחל
תמורה על הלזן והשמה לפני צ"ש מה תמורה אף הקדש נמי יחול צטעות ובמתני' נמי כי אמר שור שחור שילא מציתי ראשון היה
קדוש ואלא הלזן ראשון הלזן קדוש דהכי צנני למימר שור שחור שילא מציתי ראשון היה קדוש לא שאל שחור כלן או דלום והא
דקאמר שחור כסבור ששור שחור יאל תחלה: **וב"ה הני בי"י תמורה.** דמכא הקדש קאמי הוא דמחילא צטעות אצל אחותי הקדש מעיקרא
לא אחמין צטעות דלא גמרינן תחלת הקדש מסוף הקדש ופריך לטעמא דצ"ש וצ"ש מה אילו אמר הרי זו תחת זו תמורה לחצי היום
מי הויה תמורה מההיא שעתא אלא דמטי חצי היום הוא דהוה תמורה הכי נמי לבי מגליא מלתא וה"פ היכי ילפי צ"ש תחלת הקדש
מתמורה והא לא דמי לה [דהתם] כשהיה צבור לומר שור שחור יהיה תמורה ואמר לכן דחל תמורה על הלזן [א"כ] מקיימין מה
שהוציא צפיו אצל הכא כשאמר צפיו שור שחור שילא מציתי יהיה קדש מנין לנו לשנות מה שהוציא מפיו אדריכה נאמר דלין דעת
האיך להקדים כ"א שחור ופיו ולבו שוין ואין נאמר שיש צטעותות לשנוי שרצה להקדים הראשון ואפי' הוא לזן דהא בתמורה נמי לא
נוכל לשנות בדכריי דלילו קאי בצפרא ואומר הרי זו תמורה זו לחצי היום כלומר" חצי היום השני או יחול הקדש בתמורה מי הוי
תמורה מההיא שעתא שגדר מן הצוקר למעול צה אלא עד"ה חצי היום או איגליא מילתא למפרע דהוי תמורה דבתמורה עצמה לא
נוכל לשנות בדכריי הכי נמי א' איגליא מילתא כלומר צמשתיו כמו כן לא נשנה דיבורו אלא לבי מגליא מילתא כמו שהוציא צפיו אותו
יהיה קדוש והוא הוציא מפיו שור שחור ואין נשנה דיבורו להקריב הלזן: **אמר [רב פפא] לרב נאמר ראשון לבישיצא ראשון.** פי' [דרב
פפא] ס"ל דצ"ש לא גמרי הקדש מתמורה לומר דהקדש צטעות הוי הקדש והלזן קדוש דהא ודאי לא דמי לתמורה דבתמורה אנו מקיימין
דכריי וכלן אנו כותדין דכריי אם אנו מקדישין הלזן אלא"ה דקתני מתני' הקדש אשחור קאי ולכן אמר ראשון לכשיצא ראשון כלומר אע"פ
שלא יאל ראשון מן הבית אלא הלזן אפי"ה שפיר מתקיימין דכריי שאמר שחור שילא ראשון ומיירי כגון שהיו לו שורים שחורים הרבה כדאמר
בסמוך והכי צנני למימר שור שחור שילא ראשון לשאר שחורים יהיה הקדש דהוי השחור הקדש דהשתא לא נסתר דכריי אלא נפקי' ראשון
דקאמר ראשון לשחורים דלא מיבעיא אי נפיק שחור ראשון מן הבית דהשתא לגמרי נתקיימו דכריי דהוי הקדש אלא אפילו נפיק לבי צריש' אכתי
נפרס דכריי שהשחור שילא ראשון לשחורים יהיה הקדש ואין הקדש צטעות דס"ל [לרב פפא] דהקדש צטעות לא הוי הקדש ופי'
דמתני' לא כדס"ד מעיקרא דהלזן קדוש אלא השחור והא דלא קאמר אלא אמר [רב פפא] כיון שחור צו מסבצת הגמרא משום שלא
הוזכר שום אמורא לפניו והא דאמר ריש פרק צ' (לעיל ט.) לצ"ש אין שאלה בהקדש פי' משום דהקדש צטעות הוי הקדש לא הוי כטעמא
דרב פפא אלא כטעמא דאביי דבסמוך: **וה"ה שור שחור קאמר מי לא עסקינן דרית' צ"ה אלא הא.** ופי' כיון דלית ליה אלא אחד לא
שייך לקיים דכריי ולומר ראשון לשחורין דא"כ לא לימא ראשון אלא שחור ומשני לא צריכא דאית צה תלתא: **וה"ה א"ב שיצא בראשון.**
וה"פ וצ"ה דאמרי אינו הקדש דא"כ שכונתו לומר ראשון לשחורים ה"ל למימר שילא בראשון דלא ה"ל למימר שילא מציתי ראשון דמשמע
שילא מן הבית תחלה אלא שילא בראשון ומשמע"ה בראשונה לשאר שחורים: **וה"ה הקדש בבונה הוא.** ואין כאן טעות לבית [שמאין]
ואמאי קרי ליה צמתני' הקדש צטעות ומשני משום [דאטעין] ללישנא קמא כלומר להכי קרי ליה הקדש טעות לפי צבתחלה יש לטעות בלשונו
ולומר שגלששון שילא מן הבית נכחון והיינו הלזן אלא שאלו מפרשין דכריי שרצה לומר ראשון לשחורין: **וב"ה הקדש בטעות**
לא הוי הקדש. לרב פפא פריך: והתניא"ה מי שגדר צנני. מתני' היא צפרקין ומפרש צמתני' תלא ותרעה בעדר. פירוש א' וצפיסא דמתני' קחני
אמרו לכן צ"ה לצ"ש אי אחס מודים צה שהקדש צטעות הוא ותלא ותרעה בעדר כלומר וכי היכי דמודית ב' לו לצ"ה אודית לו נמי צההיא
דשור שחור שלא יהיה הקדש אלאמא שמעי צ"ה לצ"ש דטעמא דידהו צבור שחור משום דהקדש צטעות הוא דהוי הקדש וקשה לר"פ ומשני
צ"ה הוא דטעו [דסבדין] דטעמיה דצ"ש משום דהקדש צטעות הוי הקדש ולהכי אומצי לכו מהא ור"ת והא צ"ש מהדרי לכו לצ"ה ממשער
בהמה ומוכחי דהקדש צטעות הוי הקדש ויש לומר בית שמאי קאמרי לצ"ה למאי דטעיתו וסבדימו דטעמא [דידן] משום הקדש צטעות
והכי נמי איתא צריש מסכת נדה (דף ג:) למאי דטעיתו נמי ואותיותיו קופה: **ר"י ששה שהיו מהלכין בדרך.** מתני' היא צפיקין
וכבר פירשתי צמתני' והא הכא דהקדש צטעות הוא והוי הקדש. והא"י מירות טעותות הוא שהרי אחד מן הראשונים לא נמלא כדכריי
ואפילו הכי הוי מיר לפי שהיה צבור שהיה פלוגי וטעה ככר"ה וחיל עליה מירות אפי' צטעות הכי נמי אית ליה למימר דסבירא לכו לבית
[שמאין] דהקדש צטעות גמור הוי הקדש דמתני' דשור שחור פי' והלזן"ה קדוש דיש לנו לפרש דכריי דמתחילה נכחון להקדש לא
שגא שחור ולא שגא לזן שילא מפתח ראשון והא דקאמר שחור לפי שטעה שזה יאל ראשונה אצל לעולם הלזן קדוש אף על גב
דבתמורה לא הוי עד דמטי חצי היום ולא קודם לכן הני מילי בתמורה דקאמר צפיקרו זו תמורה זו לחצי יום וליכא לפרושי מילתא
צננין אמר כלל אין לנו כח לסתור דכריי אצל הכא גבי הקדש איכא לפרושי למילתא צהדיא כדכריי דלא אחא לאפוקי לזן
מהקדש: **ה"ה אמרי הבא בריי בית שמאי הקדש בטעות הוי הקדש התם לא.** כלומר מהכא איכא לאוכוחי דסבדי צית שמאי
הקדש צטעות הוי הקדש והוא הדין נמי גבי שור שחור דלא דמי לתמורה כדפירשתי: התם לא. כלומר ממנה ראשונה שגאת להוכיח
לבית שמאי הקדש צטעות הוי הקדש ליכא לאוכוחי מידי [כדדחין] ליה לעיל: **אב"י אמר לא סלקא דעתך דקאי בצפרא אלא הב"ע**
דקאי בצהריה. שכבר ילאו בזהמנות מן הבית לרעות צמיתה ואמר שרי"ה שילא ככר מציתי ראשון לכל השחורים הן שחורים הן לבנים"ה
ליהוי

מפרש לה ר' טרפון אומר
אין אחד מהם נויר דסבר
ר"ט לא נותה נויר' אלא
לפלא' כלומר שיהיה
ברור וידוע לו בשעת נדורו
שהוא נויר וכל הני לא היה
ברור לשום אחד מהם
בשעת נדורו אם הוה
כדכריי. ומיהו נראה
דמורה ר"ט ב' שאמר לב'
הראשונים הריני מיר שאין
אחד מהם נויר. כר"ט דכעי
לפלא. ולי נראה דר"ש
אכולהו קאי וכו' לא
בקאי כר"ט והיה סבור
ברדיא אחד מהם נויר:
הרתיע לאחוריו הבא כגנדרו
ולא נודע מי הוא אינו נויר
כל' אין אחד מהם נויר
דלא מחית איניש לטפא.
וכן היתה דעתו שאם לא
יבוא הדבר לידי ברור שלא
יבא דכריי כלום: ר"ש
אמר וכו' ר"ש לטעמיה
דאמר ספק נדורות להחמיר
והוי נויר מספק ומה תקנתן
לגלח ולהביא קרבן
להפקיע ספק נויר מהם
שא"א להם לגלח ולהביא
קרבן מספק. אלא צריכין
להתנות אם אינו כדכריי
שיהיה נויר נדבה וממה
נפשי' גלח ויביא קרבן:
אימא מי שנתקיימו דכריי
אותו שנמצא כדכריי הוי
נויר: כגון דאמר אי נמי
לאו פלוגי הוא איהוי נויר
ובתוך כדי דבור חזר בו
ואמר כן לא נתקיימו דכריי
הראשונים אלא האחרונים
ואגב אורחיה קמ"ל דתוך
כדי דבור דכריי דמי: הא
אתא לקמן הוי נויר. אותו
שנמצא כדכריי: